

Żołnierzom Wyklętym

*„Są w witrynach pamięci miejsca, które pulsują światłem zmiennym i barwami ziemi...
Małe fragmenty prawdy w olów krzywdy okute nieobecne w publicznej przestrzeni...”*

(K.M.B Leonowicz – Babiak)

Przez całe lata PRL-u nazywano Ich „zapłutymi karłami reakcji”, a wszystkie niepodległościowe organizacje, do których należeli określano jako „faszystów”, czy „bandy reakcyjne spod znaku NSZ”. Nielicznym udało się przetrwać stalinowski reżim, aby żyć dalej przez długie dekady Polski Ludowej z piętnem „reakcyjnego bandyty”. Zaledwie garstka z nich dożyła tzw. odwilży i ustawy honorującej ich wieloletnie zmagania w szeregach SZP, ZWZ, AK, DSZ, ROAK, NZW, NSZ, SN, i WiN z oboma okupantami. Dożyli oni również dużej liczby rewizji nadzwyczajnych od wyroków śmierci, które otrzymali ich dowódcy i towarzysze partyzanckiej doli i niedoli... a tych trzeba przynajmniej przypomnieć! I w tym celu 7 marca mieszkańcy Suśca i okolic uczestniczyli w patriotycznej wieczornicy „**Bohaterom niezłomnym**”, którą przygotowała 10.DH „Traperski Krąg” z Suśca. Bohaterami tego szczególnego dnia byli zasłużeni kombatanci: mjr **Tadeusz Kopeć**, kpt.**Józef Łaba**, mjr **Ryszard Jabłoński** oraz kpr.**Eugeniusz Stąsiek** - reprezentujący prezesa ŚZZAK Okręg Zamość Posła na Sejm **Sławomira Zawisłaka**, kpt. **Bronisław Malec** – prezes Gminnego Koła AK Susiec, wraz z **Janiną Zielińską** i por.**Władysławem Fidlerem**, **Edward Trzeźniowski** – prezes Gminnego Koła ZKRP i BWP wraz z członkami: **Mieczysław** i **Kazimiera Zatorscy**, **Regina** i **Henryk Kajtlowie**, **Zofia** i **Tadeusz Mułowie**, **Marianna Krzaczek** oraz **Petronela Malec** i **Tadeusz Wróblewski** – nasi sympatycy. Wśród zgromadzonych nie zabrakło władz samorządowych i dyrektorów jednostek: wiceburmistrz MiG Krasnobród **Janusz Oś**, sekretarz UG w Suścu **Tadeusz Suski**, kierownik USC **Grażyna Biela**, dyrektor ZSP w Suścu **Janusz Kiecana**, dyrektor GOK w Suścu **Joanna Kowalczuk**, dowództwo Straży Granicznej w Lubyczy Królewskiej i Hrebennym reprezentowali sierż.sztab.**Michał Gradkowski** i mł.chor.**Paweł Szymański**. Miłą niespodzianką dla harcerzy i komendant phm.**Anny Rojek** była obecność jej dawnej przełożonej hm.**Teresy Katy**. Doświadczeni przez wojnę kombatanci udzielili wspaniałej lekcji historii, dzieląc się swoimi doświadczeniami z czasów wojny oraz po niej. W ciekawy sposób, choć nie było to dla nich łatwe, przywołali swoje wspomnienia, tak że nawet najmłodszych uczestników, czyli zuszaków potrafili zainteresować. Publiczność była pod wrażeniem opowieści majora Tadeusza Kopcia, który ogromnym sentymentem darzy Susiec, gdyż w czasie wojny spędził tu jako żołnierz 3 lata, ukrywając się w bunkrze na Kościółku. Podczas swego wystąpienia zaprezentował pamiątkowe zdjęcia umieszczone w antyramie (eksponat z muzeum zamojskiego) swego oddziału wraz z dowódcami, z czasów pobytu w Puszczy Solskiej, a szczególnie w Suścu. Większość obecnych pozwoliła sobie utrwalić te fotografie okiem obiektywu, natomiast wspomnienia majora Tadeusza na długo pozostaną w ich pamięci. Kpt.Bronisław Malec zapoznał ze swoim niezwykłym życiorysem, naznaczonym wielkim bólem i rozczarowaniem. Zarówno major Kopeć jak i kpt.Malec byli żołnierzami „Burty”, naszego lokalnego bohatera, o czym nie zapomnieli wspomnieć. Pozostali kombatanci również starali się przekazać obecnym, szczególnie zgromadzonej harcerskiej młodzieży swoje wspomnienia, i doświadczenia. Dopełnieniem tych osnutych bólem i trwogą wspomnień była gawęda w wykonaniu susieckich harcerzy, przeplatana patriotycznymi

piosenkami oraz wierszami, a wśród nich zaprezentowano wiersze autorstwa córki „Burty” K.M.B. Leonowicz – Babiak. Uzupełnieniem naszych rozważań o Żołnierzach Wyklętych było odczytanie krótkiego listu córki „Burty”- **Krystyny Marii Barbary Leonowicz-Babiak** skierowanego do susieckich harcerzy oraz prezentacja otrzymanego od Niej kalendarza „Żołnierze Wyklęci”, którzy wśród obecnych wzbudził duże zainteresowanie. Susieccy harcerze składają naszej wspaniałej rodaczce serdeczne podziękowania za tak szczególne wyróżnienie! My ze swej strony staramy się nie zapomnieć o Jej Ojcu-Żołnierzu Wyklętym, gromadząc o Nim informacje w postaci wywiadów oraz organizując wieczornice, poświęcone pamięci właśnie takim osobom, gdyż mamy tę świadomość, że czyn zbrojny i antykomunistyczna działalność Żołnierzy Wyklętych w imię niepodległości po drugiej wojnie światowej funkcjonują w naszej społecznej świadomości w niewielkim stopniu i często w sposób zafałszowany. Naszym obowiązkiem jest mówić i wspominać, aby starsi nie zapomnieli, a młodzi pamiętali, że antykomunistyczna konspiracja po drugiej wojnie światowej była dalszym ciągiem konspiracji AK-owskiej, że byli tacy żołnierze w tamtych czasach, którzy walczyli o wolną Polskę, w której my możemy teraz spokojnie żyć.

Wieczornica zakończyła się wręczeniem okolicznościowych podziękowań, przygotowanych na tę specjalną okazję, zarówno dla gości zaproszonych, jak i naszych sympatyków oraz rodziców. Serdecznie dziękujemy tym, którzy chcieli spotkać się z nami tego sobotniego popołudnia, usiąść w gronie tak zaszczytnych i zasłużonych weteranów, i przenieść się choć na chwilę w te czasy, o których szczególnie mówił 95-cio letni mjr Tadeusz Kopec i 93-y letni kpt. Bronisław Malec. Takiej lekcji historii nie zastąpią szkolne podręczniki ani tomiki wierszy, bo o chwilach trwogi mówili nam autentyczni świadkowie tych wydarzeń. Dziękujemy!

Czuwaj! phm. **Anna Rojek**